

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

19. marts 2015*

»Præjudiciel forelæggelse — indre marked for naturgas — direktiv 2003/55/EF — artikel 25 — direktiv 2009/73/EF — artikel 41 og 54 — tidsmæssig anvendelse — forordning (EF) nr. 1775/2005 — artikel 5 — mekanismer for kapacitetstildeling og procedurer for håndtering af kapacitetsbegrænsninger — afgørelse fra en regulerende myndighed — søgsmålsret — sagsanlæg fra et selskab, der er godkendt til naturgastransmission — Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder — artikel 47 — ret til en effektiv domstolsbeskyttelse mod en afgørelse fra en regulerende myndighed«

I sag C-510/13,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Kúria (Ungarn) ved afgørelse af 2. juli 2013, indgået til Domstolen den 25. september 2013, i sagen:

E.ON Földgáz Trade Zrt

mod

Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, L. Bay Larsen, og dommerne K. Jürimäe (refererende dommer), J. Malenovský, M. Safjan og A. Prechal,

generaladvokat: P. Cruz Villalón

justitssekretær: fuldmægtig C. Strömholm,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget

— Europa-Kommissionen ved A. Tokár og K. Herrmann, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 23. oktober 2014,

afsagt følgende

* Processprog: ungarsk.

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 25 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/55/EF af 26. juli 2003 om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 98/30/EF (EFT L 176, s. 57, og berigtigelse i EUT 2004 L 16, s. 74, herefter »andet direktiv«) og af artikel 41 og 54 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 2003/55 (EUT L 211, s. 94, herefter »tredje direktiv«).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem E.ON Földgáz Trade Zrt. (herefter »E.ON Földgáz«) og Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (ungarsk myndighed for regulering af sektoren for energi og offentlig forsyning, herefter »reguleringsmyndigheden«) vedrørende sidstnævntes ændring af de regler i gasnetkodeksen (herefter »netkodeksen«), som vedrører tildelingen af langsigtet kapacitet og håndteringen af kapacitetsbegrænsninger.

Retsforskrifter

EU-retten

Andet direktiv

- 3 Andet direktivs artikel 25 med overskriften »Regulerende myndigheder« fastsatte følgende i stk. 5, 6 og 11:

»5. Enhver part, der ønsker at klage over en transmissions-, [flydende naturgas]- eller distributionssystemoperatør for så vidt angår de i stk. 1, 2 og 4 og i artikel 19 omhandlede spørgsmål, kan indbringe en klage for den regulerende myndighed, som i sin egenskab af tvistbilæggelsesmyndighed skal træffe afgørelse inden to måneder efter modtagelsen af klagen. Denne periode kan forlænges med yderligere to måneder, hvis de regulerende myndigheder ønsker yderligere oplysninger. Denne periode kan forlænges yderligere med klagerens samtykke. En sådan afgørelse har bindende virkning, medmindre og indtil den underkendes efter påklage.

6. Enhver part, der er berørt, og som har ret til at klage over en afgørelse vedrørende metoder, som er truffet i henhold til stk. 2, 3 eller 4, eller, når den regulerende myndighed har pligt til at foretage høring, over de foreslåede metoder, kan senest inden for to måneder efter offentliggørelse af afgørelsen eller forslaget til afgørelse, eller hurtigere, hvis fastsat af medlemsstaterne, klage over afgørelsen. En sådan klage har ikke opsættende virkning.

[...]

11. Indbringelse af en klage, jf. stk. 5 og 6, udelukker ikke anvendelse af retsmidler i henhold til fællesskabsretten og national ret.«

Tredje direktiv

- 4 Tredje direktivs artikel 41 gengiver i det væsentlige indholdet af andet direktivs artikel 25. Stk. 11, 12 og 15 i denne artikel 41 er affattet i tilsvarende vendinger som stk. 5, 6 og 11 i nævnte artikel 25. Tredje direktivs artikel 41 indeholder et stk. 17, der ikke havde noget modstykke i andet direktivs artikel 25, og som har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne sørger for, at der på nationalt plan findes passende mekanismer, inden for hvilke en part, der er berørt af en afgørelse truffet af en regulerende myndighed, har klageret ved et organ, der er uafhængigt af de berørte parter og af enhver regering.«

- 5 Tredje direktivs artikel 54 med overskriften »Gennemførelse« fastsætter:

»1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 3. marts 2011. De underretter straks Kommissionen herom.

De anvender disse love og bestemmelser fra den 3. marts 2011 med undtagelse af artikel 11, som de skal anvende fra den 3. marts 2013.

[...]«

Forordning (EF) nr. 1775/2005

- 6 På tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen var Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1775/2005 af 28. september 2005 om betingelserne for adgang til naturgastransmissionsnet (EUT L 289, s. 1) i kraft. Forordningen er blevet ophævet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 715/2009 af 13. juli 2009 om betingelserne for adgang til naturgastransmissionsnet og om ophævelse af forordning nr. 1775/2005 (EUT L 211, s. 36, og berigtigelse i EUT 2009 L 229, s. 29, og i EUT 2009 L 309, s. 87), der finder anvendelse fra den 3. marts 2011.

- 7 17. og 23. betragtning til forordning nr. 1775/2005 havde følgende ordlyd:

»(17) De nationale regulerende myndigheder bør sikre, at reglerne i denne forordning og de retningslinjer, som vedtages i henhold til den, overholdes.

[...]

(23) Målet for den påtænkte forordning, nemlig fastlæggelse af retfærdige regler vedrørende adgang til naturgastransmissionsnet, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan på grund af foranstaltningens omfang og virkninger bedre gennemføres på fællesskabsplan. Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går forordningen ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.«

- 8 Forordningens artikel 1 med overskriften »Formål og anvendelsesområde« fastsatte følgende i stk. 1:

»Formålet med denne forordning er at fastlægge ikke-diskriminerende regler vedrørende betingelserne for adgang til naturgastransmissionsnet, idet der tages hensyn til de særlige forhold på de nationale og regionale markeder, med henblik på at sikre et velfungerende indre gasmarked.

Reglerne omfatter fastsættelse af harmoniserede principper for tariffer, eller de metoder, der ligger til grund for deres beregning, for netadgang, fastlæggelse af adgangstjenester for tredjepart og harmoniserede principper for kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger, fastlæggelse af krav om gennemsigtighed, regler om balancering og gebyrer for ubalancer samt fremme af handelen med kapacitet.«

9 Forordningens artikel 2, stk. 1, nr. 11), har følgende ordlyd:

»I denne forordning forstås ved:

[...]

11) »bruger af nettet«: en kunde eller en potentiel kunde hos en transmissionssystemoperatør og transmissionssystemoperatørerne selv, når det er nødvendigt for dem at udføre deres funktioner i forbindelse med transmission.«

10 Forordningens artikel 5 med overskriften »Principper for kapacitetstildeling og procedurer for håndtering af kapacitetsbegrænsninger« fastsatte:

»1. Den størst mulige kapacitet på alle relevante punkter nævnt i artikel 6, stk. 3, skal stilles til rådighed for markedsdeltagere under hensyntagen til systemintegritet og effektiv netdrift.

2. Transmissionssystemoperatører skal indføre og offentliggøre ikke-diskriminerende og gennemsigtige mekanismer for kapacitetstildeling, der skal:

- a) give passende økonomiske signaler med henblik på en effektiv og maksimal udnyttelse af den tekniske kapacitet og fremme investeringer i ny infrastruktur
- b) sikre forenelighed med markedsmekanismerne, herunder spotmarkeder og handelspladser, og samtidig være fleksible og kunne tilpasses ændrede markedsforhold
- c) være forenelige med medlemsstaternes ordninger for netadgang.

3. Når transmissionssystemoperatører indgår nye transportaftaler eller genforhandler eksisterende transportaftaler, skal disse aftaler tage hensyn til følgende principper:

- a) [I] tilfælde af aftalemæssige kapacitetsbegrænsninger skal transmissionssystemoperatører tilbyde uudnyttet kapacitet på det primære marked i det mindste en dag forud og som afbrydelig kapacitet.
- b) [B]rugere af nettet, der ønsker at sælge eller overdrage deres uudnyttede aftalte kapacitet på det sekundære marked, skal have ret hertil. Medlemsstaterne kan kræve, at brugerne af nettet anmelder dette til transmissionssystemoperatøren eller oplyser denne herom.

4. Når kapacitet, der er omfattet af eksisterende transportaftaler, forbliver uudnyttet, og der opstår aftalemæssige kapacitetsbegrænsninger, skal transmissionssystemoperatører anvende stk. 3, forudsat at det ikke strider mod kravene i de eksisterende transportaftaler. Hvis dette strider mod de eksisterende transportaftaler, skal transmissionssystemoperatørerne efter samråd med de kompetente myndigheder anmode brugeren af nettet om at måtte anvende uudnyttet kapacitet på det sekundære marked i overensstemmelse med stk. 3.

5. Hvis der opstår fysiske kapacitetsbegrænsninger, skal transmissionssystemoperatøren eller eventuelt de regulerende myndigheder anvende ikke-diskriminerende, gennemsigtige principper for kapacitetstildeling.«

11 Artikel 9 i forordning nr. 1775/2005 med overskriften »Retningslinjer« fastsatte følgende i stk. 1 og 2:

»1. Hvor det er relevant, skal retningslinjer med henblik på at opnå det minimum af harmonisering, som er nødvendigt for at nå denne forordnings mål, fastlægge:

[...]

b) nærmere bestemmelser om de principper, der ligger til grund for kapacitetstildelingsmekanismer, og anvendelse af procedurer for håndtering af kapacitetsbegrænsninger i tilfælde af aftalemæssige kapacitetsbegrænsninger i overensstemmelse med artikel 5

[...]

2. Retningslinjerne for de områder, der er anført i stk. 1, er fastlagt i bilaget. De kan ændres af Kommissionen; dette skal ske efter proceduren i artikel 14, stk. 2.

[...]«

12 Forordningens artikel 10 med overskriften »Regulerende myndigheder« bestemte følgende i stk. 1:

»Når de regulerende myndigheder i medlemsstaterne, der er oprettet i henhold til [andet direktivs] artikel 25 [...], udfører deres opgaver i henhold til denne forordning, skal de sikre overensstemmelse med denne forordning og de retningslinjer, der vedtages i medfør af denne forordnings artikel 9.«

13 Bilaget til forordning nr. 1775/2005 indeholder de i forordningens artikel 9 omhandlede retningslinjer. Bilagets punkt 2 fastsætter navnlig »[p]rincipper[ne] for kapacitetstildeling, procedurer for håndtering af kapacitetsbegrænsninger og deres anvendelse i tilfælde af aftalemæssige kapacitetsbegrænsninger«.

14 Forordning nr. 1775/2005 anvendes i medfør af dens artikel 17, stk. 2, fra den 1. juli 2006.

Ungarsk ret

15 De relevante bestemmelser i national ret vedrørende søgsmålskompetencen og -interessen er indeholdt i A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. Törvény (lov nr. III af 1952 om oprettelse af den civile retsplejelov) og i A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. Törvény (lov nr. CXL af 2004 om generelle regler på området for administrative procedurer og tjenester).

16 Artikel 110 i A földgázellátásról szóló 2008. évi XL törvény (lov nr. XL af 2008 om naturgasforsyning) bestemmer:

»1. Netoperatøren udarbejder reglerne, procedurerne og funktionsmåden for det sammenkoblede naturgasnet, mindstekravene til aftaler om markedsføring, forbrugsmåling med henblik på afregning og udveksling af data, samt netkodeksen, som indeholder detaljerede regler om den daglige balance.
[...]

2. I forbindelse med udarbejdelsen af netkodeksen skal der tages hensyn til forsynings sikkerheden, kvalitetskravene, konkurrenceneutraliteten og den frie adgang til det sammenkoblede naturgasnet. Netoperatøren skal med henblik på udarbejdelsen af kodeksen høre netkodeksudvalget, der er nedsat og reguleret ved en særlig bestemmelse.

3. Netoperatøren reviderer årligt netkodeksen, der er udarbejdet i overensstemmelse med stk. 2. I denne forbindelse høres netkodeksudvalget, og hvis der er ændringer, forelægges den [eller de] ændrede kodeks[(er)] til godkendelse sammen med de hørte synspunkter for den regulerende myndighed, senest den 31. oktober. Den regulerende myndighed afviser at godkende netkodeksen, hvis den overtræder loven, hæmmer effektiv konkurrence eller opnåelsen af principperne eller reglerne for takstregulering, eller hvis den tillader en uretmæssig forskellig behandling af bestemte kunder, og pålægger netoperatøren – med fastsættelse af en frist og angivelse af begrundelsen – at forelægge et nyt omformuleret forslag. Godkendte operatører, producenter af naturgas, netbrugere og kunder skal iagttage de relevante bestemmelser i den godkendte netkodeks.

4. I tilfælde af lovændring, eller hvis netkodeksen hæmmer effektiv konkurrence eller opnåelse af principperne og reglerne for takstregulering eller uretmæssig forskellig behandling af bestemte kunder, pålægger den regulerende myndighed, efter høring af de godkendte operatører og netbrugere, netoperatøren – med fastsættelse af en frist og angivelse af begrundelsen – at ændre kodeksen. Såfremt ændringen ikke finder sted, kan den regulerende myndighed pålægge en bøde og ændre kodeksen ex officio.

5. Netkodeksen og ændringer til den sammen med den regulerende myndigheds godkendelsesbeslutning offentliggøres i den kodificerede version på de godkendte operatørers websted.

[...]«

De faktiske omstændigheder i tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 17 E.ON Földgáz, der er godkendt til gastransmission, indleverede fire ansøgninger om tildeling af langsigtet kapacitet ved indgangsstedet for indførsel i Hungarian-Austrian Gas Interconnector (gassammenkoblingslinjen mellem Ungarn og Østrig) til den ungarske gastransmissionssystemoperatør, dvs. FGSZ Földgázszállító Zrt (herefter »netoperatøren«).
- 18 Da ansøgningerne væsentligt oversteg den disponible kapacitet ved dette indgangssted efter den 1. juli 2010, anmodede netoperatøren reguleringsmyndigheden om at oplyse selskabet om, hvilken holdning der skulle indtages med henblik på behandlingen af de nævnte ansøgninger.
- 19 På baggrund af netoperatørens anmodning vedtog reguleringsmyndigheden afgørelse nr. 98/2010 af 22. februar 2010, hvorved afgørelsen af 25. januar 2010 om godkendelse af netkodeksen blev ændret.
- 20 Ved afgørelse nr. 98/2010 blev der således foretaget en ny fastsættelse af de regler i netkodeksen, som vedrører kapacitetstildeling af mere end ét gasårs varighed (herefter »langsigtet kapacitet«). Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at der ved afgørelse nr. 98/2010 ligeledes blev foretaget en ændring af reglerne om håndtering af kapacitetsbegrænsninger.
- 21 Inden den ændring af netkodeksen, som blev indført ved afgørelse nr. 98/2010, fastsatte netkodeksen, at netoperatøren behandlede ansøgningerne om langsigtet kapacitet i den rækkefølge, hvori de blev indleveret, og at netoperatøren inden for den disponible frie kapacitet tildelte denne kapacitet ved indgåelse af en kontrakt med ansøgerne.
- 22 I medfør af de ved afgørelse nr. 98/2010 ændrede regler er netoperatøren for så vidt angår gasåret 2010/2011 forpligtet til at reservere 80% af den frie kapacitet til indgåelsen af langsigtede kontrakter og 20% af denne kapacitet til indgåelsen af årlige kontrakter for dette gasår. Hvad angår de efterfølgende gasår fastsætter afgørelsen, at tildelingen af langsigtet kapacitet og den faktiske indgåelse af kontrakter fra og med gasåret 2011/2012 skal foregå i henhold til nye regler, der skal udarbejdes af netoperatøren i samarbejde med naturgasoperatørerne, og som skal forelægges reguleringsmyndigheden til godkendelse.

- 23 Regulierungsmyndigheden begrundede udarbejdelsen af disse nye regler med, at den oprindelige procedure for kapacitetstildeling udgjorde et indgreb i udviklingen af konkurrencen og hindrede adgangen for nye deltagere på markedet.
- 24 Den 27. marts 2010 anlagde E.ON Földgáz sag ved Fővárosi Bíróság (retten i Budapest) med påstand om annullation af de bestemmelser i afgørelse nr. 98/2010, som vedrører fremgangsmåden for kapacitetstildeling for gasåret 2010/2011. Selskabets søgsmål blev forkastet den 3. november 2011.
- 25 Den 9. maj 2012 forkastede Fővárosi Ítéltábla (regional appeldomstol i Budapest) ligeledes den af E.ON Földgáz iværksatte appel med den begrundelse, at selskabet savnede søgsmålskompetence til en domstolsprøvelse af en administrativ afgørelse vedrørende netkodeksen. E.ON Földgáz havde således ikke godtgjort, at selskabet havde en relevant direkte interesse i forhold til de anfægtede bestemmelser i afgørelse nr. 98/2010, for så vidt som selskabet ikke havde indgået nogen kontrakt med netoperatøren, og for så vidt som afgørelsen alene henviser til sidstnævnte.
- 26 E.ON Földgáz har derfor iværksat kassationsappel ved den forelæggende ret. Selskabet har gjort gældende, at det har en direkte interesse, som giver det søgsmålskompetence. Denne interesse følger af den omstændighed, at afgørelse nr. 98/2010 har ændret de regler i netkodeksen, på grundlag af hvilke selskabet som indehaver af en godkendelse til gastransmission har indgivet ansøgninger om kapacitetstildeling, og at disse nye regler har indskrænket selskabets ret til at indgå kontrakt om den kapacitet, der er genstand for disse ansøgninger. I denne henseende er spørgsmålet, om der forelå en kontrakt mellem E.ON Földgáz og netoperatøren, uden betydning, idet netkodeksen bl.a. regulerer den procedure, der fører til indgåelse af sådanne kontrakter. Endvidere er afgørelse nr. 98/2010 blevet truffet som følge af indgivelsen af disse ansøgninger. E.ON Földgáz har desuden anført, at netoperatøren i medfør af A földgázellátásról szóló 2008. évi XL törvény var forpligtet til under proceduren for udarbejdelse af netkodeksen at høre selskabet i dets egenskab af naturgasoperatør.
- 27 Den forelæggende ret har anført, at en part i en administrativ procedure efter ungarsk ret kun har søgsmålskompetence for så vidt angår en administrativ afgørelse, hvis søgsmålet er rettet mod en bestemmelse i en sådan afgørelse, der direkte berører partens rettigheder. Den forelæggende ret er derfor i tvivl om, hvorvidt den interesse, som E.ON Földgáz påberåber sig, og som retten anser for at være af økonomisk art, kan udgøre en direkte interesse, der kan give selskabet søgsmålskompetence i forbindelse med en domstolsprøvelse af en reguleringsafgørelse på energiområdet.
- 28 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at det er nødvendigt at fortolke det i andet og tredje direktiv indeholdte begreb »berørt part«. Selv om Domstolen allerede har fortolket dette begreb i forbindelse med søgsmål til prøvelse af afgørelser truffet af de regulerende myndigheder på området for elektronisk kommunikation (domme Tele2 Telecommunication, C-426/05, EU:C:2008:103, og Arcor, C-55/06, EU:C:2008:244), foreligger der nemlig ingen præcedens i denne henseende for så vidt angår reglerne for energisektoren, og nærmere bestemt for så vidt angår afgørelserne vedrørende netkodekser.
- 29 På denne baggrund har Kúria (den øverste domstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Finder de bestemmelser, der fastlægger, hvem der kan anlægge sag i henhold til [andet direktivs] artikel 25 [...] i forbindelse med en administrativ afgørelse, der blev vedtaget, mens dette direktiv var i kraft, anvendelse, eller skal der i det verserende søgsmål tages hensyn til bestemmelserne i artikel 41 i [tredje direktiv], som trådte i kraft under sagens behandling, under hensyntagen til bestemmelsen i dets artikel 54, stk. 1, andet afsnit, hvorefter de nævnte bestemmelser finder anvendelse fra den 3. marts 2011?

- 2) Såfremt [tredje direktiv] skal anvendes, kan en godkendt operatør, som har en økonomisk interesse, som den i denne sag foreliggende, i forbindelse med en appel iværksat til prøvelse af en afgørelse, som godkender en netkodeks eller fastlægger dens indhold, da anses for »part, der er berørt« som omhandlet i [nævnte direktivs] artikel 41, stk. 17 [...], eller er kun den netoperatør, der er beføjet til at opfordre til godkendelse af kodeksen, en berørt part?
- 3) Såfremt [andet direktiv] skal anvendes, er en godkendelse eller en ændring af netkodeksen som den, der har fundet sted i den foreliggende sag, for så vidt den vedrører vurderingen af ansøgninger om reservekapacitet, da omfattet af de tilfælde, der er omhandlet i direktivets artikel 25, stk. 5 eller 6?
- 4) Såfremt der er tale om et tilfælde, der er omfattet af [andet direktivs] artikel 25, stk. 6, [...], kan en godkendt operatør, som har en økonomisk interesse som den i denne sag foreliggende, i forbindelse med en appel iværksat til prøvelse af en afgørelse, som godkender en netkodeks eller fastlægger dens indhold, da anses for en »berørt part«, eller er kun den netoperatør, der er beføjet til at opfordre til godkendelse af kodeksen, en berørt part?
- 5) Hvordan skal [andet direktivs] artikel 25, stk. 11 [...], i henhold til hvilken de klager, som der henvises til i stk. 5 og 6, ikke udelukker anvendelse af retsmidler i henhold til [EU-]retten og national ret, fortolkes, hvis det af svarene på ovenstående spørgsmål fremgår, at national ret underlægger anlæggelsen af søgsmål strengere krav end dem, der følger af direktivets eller [EU-]rettens bestemmelser?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Om det første spørgsmål

- 30 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om tredje direktiv, hvis gennemførelsesfrist udløb den 3. marts 2011, og navnlig de ved direktivets artikel 41, stk. 17, indførte nye bestemmelser, skal fortolkes således, at direktivet finder anvendelse på et på denne dato verserende søgsmål til prøvelse af en afgørelse fra en regulerende myndighed som den i hovedsagen omhandlede, der er truffet inden udløbet af denne gennemførelsesfrist.
- 31 Tredje direktivs artikel 41, stk. 17, fastsætter, at medlemsstaterne skal sørge for, at der på nationalt plan findes passende mekanismer, inden for hvilke en part, der er berørt af en afgørelse truffet af en regulerende myndighed, har klageret ved et organ, der er uafhængigt af de berørte parter og af enhver regering.
- 32 Denne bestemmelse finder i overensstemmelse med sin ordlyd anvendelse på de situationer, hvor den regulerende myndighed har truffet en afgørelse, hvorved en part er blevet krænket i sine rettigheder. Spørgsmålet, om en situation er omfattet af tredje direktivs artikel 41, stk. 17, skal derfor vurderes i lyset af datoen for vedtagelse af den nævnte afgørelse.
- 33 Tredje direktivs artikel 41, stk. 17, skal derfor fortolkes således, at bestemmelsen ikke omfatter de afgørelser fra den regulerende myndighed, som er truffet inden udløbet af den i direktivets artikel 54, stk. 1, fastsatte gennemførelsesfrist, dvs. den 3. marts 2011.
- 34 Tredje direktiv finder folgelig ikke anvendelse i en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor afgørelse nr. 98/2010 er blevet truffet den 22. februar 2010, dvs. inden udløbet af fristen for gennemførelse af direktivet.

35 Det første spørgsmål skal derfor besvares således, at tredje direktiv, hvis gennemførelsesfrist udløb den 3. marts 2011, og navnlig de ved direktivets artikel 41, stk. 17, indførte nye bestemmelser, skal fortolkes således, at direktivet ikke finder anvendelse på et på den nævnte dato verserende søgsmål til prøvelse af en afgørelse fra en regulerende myndighed som den i hovedsagen omhandlede, der er truffet inden udløbet af denne gennemførelsesfrist.

Om det andet spørgsmål

36 Henset til besvarelsen af det første spørgsmål er det uforholdsmæssigt at besvare det andet spørgsmål.

Om det tredje til det femte spørgsmål

37 Med det tredje til det femte spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om andet direktivs artikel 25 skal fortolkes således, at bestemmelsen er til hinder for en national lovgivning, der vedrører anlæg af søgsmål for den domstol, som har kompetence til at efterprøve lovligheden af retsakterne fra en regulerende myndighed, og som under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede ikke gør det muligt at indrømme en operatør som E.ON Földgáz kompetence til at anlægge søgsmål til prøvelse af en afgørelse om netkodeksen, der er truffet af denne myndighed.

38 Som anført af generaladvokaten i punkt 36 og 37 i forslaget til afgørelse, indeholder andet direktiv ikke en særlig bestemmelse, der indebærer, at operatører indrømmes et retsmiddel til prøvelse af den regulerende myndigheds afgørelser, såsom afgørelse nr. 98/2010.

39 Imidlertid bemærkes, at forordning nr. 1775/2005, som udgør den forordning, der finder anvendelse ratione temporis på de faktiske omstændigheder i tvisten i hovedsagen, fastsætter harmoniserede regler for så vidt angår markedsdeltagernes adgang til naturgastransmissionsnettet.

40 Det fremgår således af 23. betragtning til forordningen og af forordningens artikel 1, stk. 1, at formålet med denne forordning er at fastlægge ikke-diskriminerende regler vedrørende betingelserne for adgang til naturgastransmissionsnet, idet der tages hensyn til de særlige forhold på de nationale og regionale markeder, med henblik på at sikre et velfungerende indre gasmarked.

41 Inden for disse rammer fremgår det af forordningens artikel 1, stk. 1, andet afsnit, at det med forordningen særligt tilsigtes at fastsætte harmoniserede principper for så vidt angår mekanismerne for kapacitetstildeling og proceduren for håndtering af kapacitetsbegrænsninger.

42 Forordningens artikel 5 fastsætter de principper, som netoperatøren er forpligtet til at overholde i forbindelse med gennemførelsen af disse mekanismer og procedurer med henblik på at sikre, at markedsdeltagernes adgang til transmissionssystemet sker på betingelser, der er ikke-diskriminerende og gennemsigtige. I medfør af artikel 9, stk. 1 og 2, i forordning nr. 1775/2005 er principperne i nævnte artikel 5 nærmere fastlagt i retningslinjerne i bilaget til forordningen.

43 Det fremgår desuden af 17. betragtning til forordning nr. 1775/2005 og af forordningens artikel 10, stk. 1, at de regulerende myndigheder under udøvelsen af deres beføjelser er forpligtet til at sikre overholdelsen af de principper, der er omhandlet i forordningens artikel 5 og i bilaget til forordningen.

44 Det følger heraf, at når en regulerende myndighed, ligesom tilfældet er i hovedsagen, træffer en afgørelse, hvorved de regler i netkodeksen, der vedrører netoperatørens tildeling af kapacitet og håndtering af kapacitetsbegrænsninger, bliver ændret, er denne regulerende myndighed forpligtet til at sikre overholdelsen af de principper, som er fastsat i forordning nr. 1775/2005, og navnlig af principperne i forordningens artikel 5, sammenholdt med bilaget til denne forordning.

- 45 Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt artikel 5 i forordning nr. 1775/2005, sammenholdt med bilaget til forordningen, giver en operatør, såsom E.ON Földgáz under de i hovedsagen omhandlede omstændigheder, rettigheder, som den regulerende myndighed er forpligtet til at overholde, når den træffer en afgørelse om ændring af de lovgivningsmæssige forpligtelser, som finder anvendelse på netoperatøren for så vidt angår procedurerne for adgangen til dette net, skal det bemærkes, at E.ON Földgáz i sin egenskab af indehaver af en godkendelse til transmission af gas på nettet skal anses for en bruger af nettet som omhandlet i artikel 2, stk. 1, nr. 11), i forordning nr. 1775/2005. Henset til ordlyden af denne bestemmelse er det nemlig uden relevans, om en sådan operatør faktisk har indgået en kontrakt med netoperatøren, med henblik på at blive anset for bruger af nettet, for så vidt som denne egenskab omfatter enhver kunde eller enhver potentiel kunde hos netoperatøren.
- 46 Henset dernæst til det med forordning nr. 1775/2005 forfulgte formål, således som dette er anført i denne doms præmis 41, skal de principper, der er indeholdt i forordningens artikel 5, sammenholdt med bilaget til forordningen, fortolkes således, at de udgør beskyttelsesforanstaltninger fastsat af hensyn til de brugere, der ønsker adgang til nettet, og at de derfor kan give disse brugere rettigheder (jf. analogt dom *Tele2 Telecommunication*, C-426/05, EU:C:2008:103, præmis 34).
- 47 Hvad særligt angår mekanismerne for kapacitetstildeling og procedurerne for håndtering af kapacitetsbegrænsninger fremgår det af punkt 2.1.3 i bilaget til forordning nr. 1775/2005, at disse mekanismer og procedurer hverken må stå i vejen for nye markedsdeltagere eller skabe urimelige hindringer for indtrængen på markedet. Disse mekanismer må desuden ikke forhindre markedsdeltagere, herunder nye markedsdeltagere og virksomheder med en lille markedsandel, i at konkurrere effektivt.
- 48 Det følger af de ovenstående betragtninger, at en operatør, såsom E.ON Földgáz under de i hovedsagen omhandlede omstændigheder, er indehaver af bestemte rettigheder i medfør af artikel 5 i forordning nr. 1775/2005, sammenholdt med bilaget til denne forordning, og at selskabets rettigheder derfor skal anses for potentielt at være berørt som følge af en afgørelse fra reguleringsmyndigheden, hvorved de regler i netkodeksen, der vedrører tildelingen af kapacitet og håndteringen af kapacitetsbegrænsninger, blev ændret.
- 49 Hvis der ikke findes EU-retlige bestemmelser på området, tilkommer det i henhold til fast retspraksis hver enkelt medlemsstat i sin interne retsorden at udpege de kompetente domstole og fastsætte de processuelle regler for søgsmål til sikring af beskyttelsen af de rettigheder, som EU-retten medfører for borgerne, hvorved medlemsstaterne imidlertid har en forpligtelse til konkret at sikre, at disse rettigheder effektivt beskyttes (dom *Mono Car Styling*, C-12/08, EU:C:2009:466, præmis 48 og den deri nævne retspraksis).
- 50 Selv om det i princippet således skal bestemmes efter national ret, hvorvidt en person har søgsmålskompetence og retlig interesse, kræver EU-retten ikke desto mindre foruden overholdelsen af principperne om ækvivalens og effektivitet, at den nationale lovgivning ikke gør indgreb i retten til en effektiv domstolsbeskyttelse, således som denne er fastsat i artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (jf. i denne retning dom *Mono Car Styling*, C-12/08, EU:C:2009:466, præmis 49 og den deri nævne retspraksis).
- 51 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det tredje til det femte spørgsmål besvares med, at artikel 5 i forordning nr. 1775/2005, sammenholdt med bilaget til denne forordning, og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder skal fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for en national lovgivning, der vedrører anlæg af søgsmål for den domstol, som har kompetence til at efterprøve lovligheden af retsakterne fra en regulerende myndighed, og som under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede ikke gør det muligt at indrømme en operatør som E.ON Földgáz kompetence til at anlægge søgsmål til prøvelse af en afgørelse om netkodeksen, der er truffet af denne myndighed.

Sagens omkostninger

52 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

- 1) **Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 2003/55/EF, hvis gennemførelsesfrist udløb den 3. marts 2011, og navnlig de ved direktivets artikel 41, stk. 17, indførte nye bestemmelser, skal fortolkes således, at direktivet ikke finder anvendelse på et på den nævnte dato verserende søgsmål til prøvelse af en afgørelse fra en regulerende myndighed som den i hovedsagen omhandlede, der er truffet inden udløbet af denne gennemførelsesfrist.**
- 2) **Artikel 5 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1775/2005 af 28. september 2005 om betingelserne for adgang til naturgastransmissionsnet, sammenholdt med bilaget til forordningen, og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder skal fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for en national lovgivning, der vedrører anlæg af søgsmål for den domstol, som har kompetence til at efterprøve lovligheden af retsakterne fra en regulerende myndighed, og som under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede ikke gør det muligt at indrømme en operatør som E.ON Földgáz Trade Zrt kompetence til at anlægge søgsmål til prøvelse af en afgørelse om gasnetkodeksen, der er truffet af denne myndighed.**

Underskrifter